

לפני כשנה וחצי, בפסטיבל הסרטים של קאן, הוזמן הבימאי הפולני, אנדז'י ואידה, את חבריו למיקצו לשוב ולעבוד בפולין, כי "פני הדברים השתנו שם, ואין עוד סיבה לגלות בשדות זרים". בימים אלה, כאשר סירטו החדש, דאנטון, עולה על בדי אירופה, מצלצל ואידה קצת אחרת. "יש עוד דברים רבים כליכך שאני צריך לעשות", הוא אומר. "הזמן מתקצר, אנו קרובים למיל-חמה. אני מכיר כבר את ההרגשה הזאת. עבודתי היא דרכי שלי לברוח מפני המציאות".

דברים אלה הוא אומר כדי להסביר את בולמוס הסרטים שכאילו אחז בו ואת העובדה שפני הדברים בפולין לא השתנו. עוד בטרם סיים את דאנטון התחיל בהכנות לסרט חדש בשם אהבה בגרמניה לפי רולף הוכהוט; הוא מתכנן כבר מזה זמן רב לצלם את הטעב ה' אנושי של אנדרה מאלרו, ומדבר על גירסה חדשה לרומן של דוסטויבסקי ה' אידיוט, שאותה הוא רוצה לצלם כיפאן (קורסואוה עשה זאת לפני שנים). כל

ניקנות

הנוסד הקטן

פולטרגייסט (בגיהודה, תל-אביב, ארצות-הברית) — ילדים קטנים מאמינים שבתוך מקלט רדיו יושבים גמדים ומדברים אליהם. עד עתה לא הוכיח איש שאין הדבר כך. סטיבן ספילברג מאמין שגם בתוך מקלט הטלוויזיה יושבות רוחות ומדברות אל הילדים, כי מי אם לא הילדים מוכנים להקשיב לרוחות? לכן גיבורת סרטו החדש של ילד-הפלא היהודי ספילברג (שהפיק אותו ומוג את רעיונותיו הישר לגרנון של טום הופר שביים) היא ילדה, קארול-אן. המודה כמו פיה טובה, היא משמשת כצינור קישור בין המבוגרים, והרוחות המקימות רעש אדיר אבל עד שאינן חוספות אותה, איש אינו שם אליהם לב ברצינות.

אלא שלא כאיטי, המיפלץ החמוד שבא מן החלל החיצון ומביא ישועה לחברו האדם בכל הטוב המגולם בו, הרוחות של פולטרגייסט (מירוש המילה הוא רוח רועשת) הן נשמות מן העבר. תירצו — אלה נשמות שנעשה להן עוול: על ראשיהם המיסכנים בנו בריכת שחייה; תירצו — זה המצפון האנושי הזועק לצדק אחרי שקבלן ירדף-בצע הפך בית-קברות לעוד טח לבנייה. תירצו — זה הדמיון הפרוע של האדם שהחיים המודרניים באו לעקרו וסגרו אותו בתוך מסך קטן ומיסכן שעניי האדם צופות בו בטימטום גדול כליכך, עד שאינן מרגישות אפילו שהתוכניות נגמרו.

ההורים של קארול-אן נרדמים תמיד לפני תום המיש-ריס, וכך קורה שקארול-אן מצליחה לקיים מגע עם

הת'ר אורווק בתפקיד קארול-אן

הרוחות דווקא דרך מסך טלוויזיה ריק, אשר למעשה אינו ריק כלל ועיקר.

ובכלל, פולטרגייסט הוא מיסחק של רמזים ועקיצות (פארודיה מוצלחת על יחידת-מחקר אוניברסיטאית הבאה לחקור את תופעות העל-טבעי ועל דמות מגרשת-השדים, שבלעדיה אין למדענים הדגולים ישועה) ואף אם נדמה לפעמים כי ספילברג פשוט ניצל להפקה את שיירי הרעור נות והתפאורה מאיטי ונראה כאילו צילמו את הסרט בצדה השני של אותה שכונה עצמה, זוהי הנאה צרופה לצפות במיפלצות הנוראות, ברוחות המהפכניות ובעצמים ההפכככיס, לפחד נורא, ולחייך כשמדליקים את האור.

פסטיבלים

קאהיר לא הומינה

זבולון המר לא הרגיש בו, ובוודאי גם לא אריק שרון, אבל בקאהיר התקיים פסטיבל סרטים מכובד ביותר, שישראל לא הוזמנה להשתתף בו. מאחר שהשי-תלבות ישראל במרחב כליכך מוצלחת, לא הוזמנו אפילו עיתונאים ישראלים לסקר פסטיבל זה (מה שכן נעשה לפני ארבע שנים, כשעורכת מדור זה נכחה ואף סיקרה את הפסטיבל).

מה שהיה בקאהיר הוא פסטיבל ש-הכיל 95 סרטים מ-28 מדינות, שהתחיל ב-30 בנובמבר והסתיים ב-15 בדצמבר, ונערך בשישה בתי-קולנוע בעיר. הפסטיבל לא היה תחרותי ולא נערך בחסות רישמית של פריא, אירגון-הגג של הפסטיבלים.

בימאי אנדז'י ואידה אורח פולין

טיבלים הבינלאומיים בעולם, שאחד מ' חוקיהם אוסר הקרנות מיסחריות של ת' סרטים בבתי-הקולנוע וחוק אחר אוסר צנזורה על הסרטים — מה שקאהיר לא מקיימת. הישג ישראלי נוסף. בין הישגי משרד-החוץ הישראלי היו, לבד מן ה' עובדה שישראלים לא הוזמנו, דבר גר סף: מאו קמפ דיוויד הגיעו למצריים בפעם הראשונה נציגים מתוניסיה (עם שלושה סרטים), לבנון, סודאן וסעודיה, כולן עם סרטים של הבולטים בימאי העמל הערבי היום, עבדאלא לאטיף בן עמיר מאחמד בן מאחמד, עבדאלא הא' פיד בוסאידה, עבדאל מוחסיין וג'אד אל-לאגאבארה. כמו כן הוצגו שם הסרטים שהפיקה ואנסה רדגרייב הפלסטני ופלטין הכבו' שה, הפסטיבל נערך בחסות משרד-ה' תרבות, מרכז הסרט, ובתמיכה כספית ממשלתית מלאה.

ז'רר דמרדייה בתפקיד דאנטון בסרטו של ואידה לך ואלנסה — תיקוות העם הפולני

מה את ההתרגשות של האירועים שהיא מצלמת, הוא אומר. "סמכתי על איכות התסריט של ז'אן-קלוד קריאר (שותפו של בנואל בכל סרטיו האחרונים), כי כישרונו העצום של ז'ראר דמרדייה (המגלם את דאנטון) ועל מעלותיו של המחזה המקורי". בצרפת התקבל הסרט כאירוע, למרות שהצרפתים אינם אוהבים לראות זרים עוסקים באנדרטות הלא-מיות שלהם. אבל, כמו שאומר ואידה: "המהפכה הצרפתית אינה שייכת לצר' פתים בלבד. היא שייכת לעולם כולו". מי שלא שבע נחת מן הסרט, זו דווקא ממשלה צרפת, שאישרה הלוואה כבדה מאוד להפקתו. הם לא ראו בסרט משל של המתרחש בפולין, אלא דיוקן של מה שקורה בבית. דאנטון ניראה להם כסמל הפשרנות הסוציאליסטית שהם עצי' מם מייצגים, ומרחץ הדמים שבסוף ה' סרט הוא רמז ברור לכישלונם, ואולי מה שצפוי להם מצד השותפים הקיצר' גיים יותר שלהם, הקמוניסטים, אכן, ה' שמועה אומרת שמכל שרי הממשלה, ש' לפניהם נערכה הצגה חגיגית, רק רוברט בדנטר הקומוניסט יצא שבע רצון. ל' עומת זאת, פירסם מישל פוניאטובסקי, שריהפנים של ז'יסקאר בממשלה הקר' דמת, מאמר בשם: תודה, מר ואידה, על מה תודה? על שהו מזוהר את ה' צרפתים מן הצפוי להם.

להכרזו. "אני פשוט מאוהב במחזה של סטאניסלאוה פויבישבסקה על דאנטון, ביימתי אותו ארבע פעמים בשבע השנים האחרונות על בימות פולין, והרגשתי ש- צריך להביאו לכל הצופים באירופה". אבל כאשר ממשיכים לחקור אותו, שוב נשמעת הגימה הפוליטית האקטואלית. "בשנת 1794 עברה המהפכה הצרפתית משבר. דאנטון רצה לעצור מעט, כדי שאפשר יהיה לנשום. להעריך את ההי' שגים ולקבוע עובדות. רובספייר העריך שהעם הוא זה שהצית את המהפכה ו' עליו להמשיך בה עד לניצחון המוחלט". על כך אפשר להוסיף ציטטות מן ה' סרט. למשל, דאנטון המדבר אל שופטיו: "אחת השגיאות שלי, היתה הרצון לה' יות פופולארי... בטעות סברתי שאני מסוגל לעצור את תנופת המהפכה... יש מי שקנאי כליכך לעקרונות המהפכה, שהוא שוכח את המהפכה עצמה, ואז מתוך חשש שמא יחזרו הרודנים הקור' מים לשלוט, הם הופכים בעצמם לרוד' דנים". האם זה לא נשמע נכון לעכשיו, לקומוניסטים מרוצים. שלא כבי' סרטי הקודמים, מתרשמת הביקורת ה' צרפתית מן השימוש המאופק בטכניקה הקולנועית. אין תרגילי מצלמה, זוויות מעוותות ושאר סימני ההיכר של סיגנון ואידה. "לא טוב שהמצלמה תאמץ לעצ'

התוכניות האלה מכוונות מחוץ לפולין, עליידי בימאי שטען תמיד כי הוא זקוק לקרקע מולדתו כדי ליצור. עצוב. דאנטון ואלנסה? להבדיל מפולנים גולים אחרים, כמו רומן פולנסקי, ואידה היה ונשאר אורח פולין. אפילו הצרות שעשו לו בזמן המהפך של יאירולסקי, לא שינו את עמדתו. הוא תושב ורשה, ובתור שכזה הוא דואג שדרכו חזרה לא תיחסם. כך, למשל, הוא נוקט במשיגה זהירות כאשר מדברים איתו על סירטו החדש, שכבר הספיק לזכות בפרס ה' רתי של הקולנוע הצרפתי, על שם ה' בימאי והמבקר לואי דלוק. העימות המפורסם בין דאנטון ורוב' ספייר, אחת מהתנגשויות השיא של ה' מהפכה הצרפתית, הוא נושא שאינו יכול שלא לקומין השלכות מודרניות. מצד אחד, דאנטון, המנהיג המדבר על מהפכה אנושית ונאורה; מצד שני רוב' ספייר הקנאי, הרודן הקצוח והבלתי-מתפשר. דאנטון הובס, אבל כל מי ש' למד היסטוריה יודע, שרובספייר הלך בעיקבותיו, כדי לנסות את פלאי המ' צאתו של הדוקטור גיטון — הגיליוטינה. ההשוואה מתבקשת מאליה: דאנטון הוא לך ואלנסה, רובספייר הוא יארר' זלסקי, האמנם? אין קשר בין סרט זה למסות הקולנועיות הפוליטיות ש-שיתי בשנים האחרונות, מהמר ואידה